

తస్యా శ్చాప్యనురూపేయ మశోకవనికా శుభా |
 శుభా యా పార్థివేంద్రస్య పత్నీ రామస్య సమ్మతా || 50

యది జీవతి సా దేవీ తారాధిపనిభాననా |
 ఆగమిష్యతి సావశ్య మిమాం శివజలాం నదీమ్ || 51

ఏవం తు మత్స్వా హనుమాన్ మహాత్మా
 ప్రతీక్షమాణో మనుజేంద్రపత్నీమ్ |
 అవేక్షమాణశ్చ దదర్శ సర్వం
 సుపుష్పితే పర్ణఘనే నిలీనః || 52

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే వాల్మీకీయే చతుర్వింశత్యహస్రికాయాం
 సంహితాయామ్ శ్రీమత్సుందరకాండే చతుర్దశ స్కంధః

ఆపదా మపహరారం దాతారం సర్వసంపదామ్ |
 లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమా మ్యహమ్ ||
 ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ రామో దాశరథి ర్యది |
 పౌరుషే చాప్రతిద్వంద్వ శ్శరైసం జహి రావణీమ్ ||

అథ పంచదశ స్కంధః

స వీక్షమాణ స్తత్రస్థో మార్గమాణశ్చ మైథిలీమ్ |
 అవేక్షమాణ శ్చ మహీం సర్వాం తా మన్వవైక్షత || 1

హనుమతా అశోకవనికా పరిశీలనమ్

సంతానక లతాభి శ్చ పాదపై రుపశోభితామ్ |
 దివ్యగంధ రసోపేతాం సర్వత స్సమలంకృతామ్ || 2

తాం స నందనసంకాశాం మృగపక్షిభి రావృతామ్ |
 హర్మ్య ప్రాసాదసంబాధాం కోకిలాకులనిస్వనామ్ || 3

- కాంచనోత్పలపద్మాభి ర్వాపీభి రుపశోభితామ్ |
 బహ్వసన కుఠోపేతాం బహుభూమి గృహాయుతామ్ || 4
- సర్వర్తు కుసుమై రమ్యాం ఫలవద్భిశ్చ పాదపైః |
 పుష్పిత్తానా మశోకానాం శ్రియా సూర్యోదయప్రభామ్ || 5
- ప్రదీప్తామివ తత్రస్థో మారుతి స్సముదైక్షత |
 నిష్పత్రశాఖాం విహగైః క్రియమాణా మివాసకృత్ || 6
- వినిష్పతద్భి శ్శతశ శ్చిత్రైః పుష్పావతంసకైః |
 ఆమూలపుష్పనిచితై రశోకై శ్శోకనాశనైః || 7
- పుష్పభారాతిభారై శ్చ స్పృశద్భి రివ మేదినీమ్ |
 కర్ణికారైః కుసుమితైః కింశుకైశ్చ సుపుష్పితైః || 8
- స దేశః ప్రభయా తేషాం ప్రదీప్త ఇవ సర్వతః |
 పున్నాగా స్సప్తవర్ణాశ్చ చంపకోద్దాలకా స్తథా || 9
- వివృద్ధమూలా బహవ శ్శోభంతే స్మ సుపుష్పితాః |
 శాతకుంభనిభాః కేచిత్ కేచిదగ్ని శిభోపమాః || 10
- నీలాంజననిభాః కేచిత్ తత్రాశోకా స్సహస్రశః |
 నందనం వివిధోద్యానం చిత్రం చైత్రరథం యథా || 11
- అతివృత్త మివాచింత్యం దివ్యం రమ్యం శ్రియా వృతమ్ |
 ద్వితీయమివ చాకాశం పుష్పజ్యోతి ర్గణాయుతమ్ || 12
- పుష్పరత్నశలై శ్చిత్రం పంచమం సాగరం యథా |
 సర్వర్తుపుష్పై ర్నిచితం పాదపై ర్మధుగంధిభిః || 13

నానానినాదై రుద్యానం రమ్యం మృగగణై ర్ద్విజైః |
అనేకగంధస్రవహం పుణ్యగంధం మనోరమమ్ || 14

శైలేంద్ర మివ గంధాఢ్యం ద్వివీతీయం గంధమాదనమ్ |
అశోకవనికాయాం తు తస్యాం వానరపుంగవః || 15

స దదర్శావిదూరస్థం చైత్యప్రాసాద ముచ్చితమ్ |
మధ్యే స్తంభసహస్రేణ స్థితం కైలాసపాండురమ్ || 16

ప్రవాళకృతసోపానం తప్తకాంచనవేదికమ్ |
ముష్ణంతమివ చక్షూంసి ద్యోతమాన మివ శ్రియా || 17

హనుమతా సీతాసందర్శనమ్

విమలం ప్రాంశుభావత్వా దుల్లిఖంత మివాంబరమ్ |
తతో మలినసంవీతాం రాక్షసీభి స్సమావృతామ్ || 18

ఉపవాసకృశాం దీనాం నిశ్వసంతీం పునః పునః |
దదర్శ శుక్లపక్షాదౌ చంద్రరేఖా మివామలామ్ || 19

మందం ప్రఖ్యాయమానేన రూపేణ రుచిరప్రభామ్ |
పినద్ధాం ధూమజాలేన శిఖా మివ విభావసోః || 20

పీతే నైకేన సంవీతాం క్లిష్టే నోత్తమవాససా |
సపంకా మనలంకారాం విపద్మా మివ పద్మినీమ్ || 21

వ్రీళితాం దుఖసంతప్తాం పరిష్నానాం తపస్వినిమ్ |
గ్రహేణాం గారకేణేవ పీడితా మివ రోహిణీమ్ || 22

అశ్రుపూర్ణముఖీం దీనాం కృశా మనశనేన చ |
శోకధ్యానపరాం దీనాం నిత్యం దుఃఖపరాయణామ్ || 23

- ప్రియం జన మపశ్యంతీం పశ్యంతీం రాక్షసీగణమ్ |
 స్వగణేన మృగీం హీనాం శ్వగణాభివృతా మివ || 24
- నీలనాగాభయా వేణ్యా జఘనం గత యైకయా |
 నీలయా నీరదాపాయే వనరాజ్యా మహీ మివ || 25
- సుఖార్థాం దుఃఖసంతప్తాం వ్యసనానా మకోవిదామ్ |
 తాం సమీక్ష్య విశాలాక్షీ మధికం మలినాం కృశామ్ || 26
- తర్కయామాస సీతేతి కారణై రుపపాదిభిః |
 హ్రీయమాణా తదా తేన రక్షసా కామరూపిణా || 27
- యథారూపా హి దృష్టా వై తథారూపేయ మంగనా |
 పూర్ణచంద్రాననాం సుభ్రూం చారువృత్త పయోధరామ్ || 28
- కుర్వంతీం ప్రభయా దేవీం సర్వా వితిమిరా దిశః |
 తాం నీలకేశీం బింబోష్ఠీం సుమధ్యాం సుప్రతిష్ఠితామ్ || 29
- సీతాం పద్మపలాశాక్షీం మన్మథస్య రతిం యథా |
 ఇష్టాం సర్వస్య జగతః పూర్ణచంద్రప్రభా మివ || 30
- భూమౌ సుతను మాసీనాం నియతామివ తాపసీమ్ |
 నిశ్శాస్వసబహుళాం భీరుం భుజగేంద్రవధూమివ || 31
- శోకజాలేన మహతా వితతేన న రాజతీమ్ |
 సంసక్తాం ధూమజాలేన శిఖా మివ విభావసోః || 32
- తాం స్మృతీ మివ సందిగ్ధా మృద్ధిం నిపతితా మివ |
 విహతామివ చ శ్రద్ధా మాశాం ప్రతిహతా మివ || 33
- సోపసర్గాం యథా సిద్ధిం బుద్ధిం సకలుషామివ |
 అభూతే నాపవాదేన కీర్తిం నిపతితా మివ || 34

రామోపరోధవ్యధితాం రక్షోహరణకర్కితామ్ |
అబలాం మృగశాబాక్షీం వీక్షమాణాం తత స్తతః || 35

బాష్పాంబుపరిపూర్ణేన కృష్ణ వక్రాక్షి పక్ష్మణా |
వదనే నాస్రసన్నేన నిశ్శ్వసంతీం పునః పునః || 36

మలపంకధరాం దీనాం మండనార్థా మమండితామ్ |
స్రభాం నక్షత్రరాజస్య కాలమేఘై రివావృతామ్ || 37

తస్య సందిదిహే బుద్ధి ర్ముహు స్సీతాం నిరీక్ష్య తు |
అన్నయానా మయోగేన విద్యాం ప్రశిథిలా మివ || 38

దుఃఖేన బుబుధే సీతాం హనుమా ననలంకృతామ్ |
సంస్కారేణ యథా హీనాం వాచ మర్ధాంతరం గతామ్ || 39

తాం సమీక్ష్య విశాలక్షీం రాజపుత్రీ మనిందితామ్ |
తర్కయామాస సీతేతి కారణై రుపపాదిభిః || 40

వైదేహ్య యాని చాంగేషు తదా రామో న్వకీర్తయత్ |
తా న్యాభరణజాలాని శాఖాశోభీ న్యలక్షయత్ || 41

హనుమతా సీతాయాః ప్రత్యభిజ్ఞానమ్
సుకృతౌ కర్ణవేష్టౌ చ శ్వదంష్ట్రౌ చ సుసంస్థితౌ |
మణివిద్రుమ చిత్రాణి హస్తే ష్వాభరణాని చ || 42

శ్యామాని చిరయుక్తత్వాత్ తథా సంస్థానవంతి చ |
తాన్యే వైతాని మన్యేఽహం యాని రామోఽన్వకీర్తయత్ || 43

తత్ర యా న్యవహీనాని తా న్యహం నోపలక్షయే |
యాన్యస్యా నావహీనాని తా నీమాని న సంశయః || 44

పీతం కనకపట్టాభం స్రస్తం తద్వసనం శుభమ్ |
ఉత్తరీయం నగాసక్తం తదా దృష్టం ప్లవంగమైః || 45

- భూషణాని చ ముఖ్యాని దృష్టాని ధరణీతలే |
 అనయై వాపవిధాని స్వనవంతి మహాంతి చ || 46
- ఇదం చిరగృహీతత్వా ద్వసనం క్లిష్టవత్తరమ్ |
 తథాపి నూనం తద్వర్ణం తథా శ్రీమ ద్యథేతరత్ || 47
- ఇయం కనకవర్ణాంగీ రామస్య మహిషీ ప్రియా |
 ప్రణష్టాపి సతీ యాస్య మనసో న ప్రణశ్యతి || 48
- ఇయం సా యత్కృతే రామ శ్చతుర్భిః పరితప్యతే |
 కారుణ్యే నాన్యశంస్యేన శోకేన మదనేన చ || 49
- స్త్రీ ప్రణష్టేతి కారుణ్యా దాశ్రితే త్యాన్యశంస్యతః |
 పత్నీ నష్టేతి శోకేన ప్రియేతి మదనేన చ || 50
- సీతాదర్శనేన హనుమతః విచారః
 అస్యా దేవ్యా యథా రూప మంగప్రత్యంగ సౌష్ఠవమ్ |
 రామస్య చ యథా రూపం తస్యేయ మసితేక్షణా || 51
- అస్యా దేవ్యా మన స్తస్మిన్ తస్య చాస్యాం ప్రతిష్ఠితమ్ |
 తేనేయం స చ ధర్మాత్మా ముహూర్తమపి జీవతి || 52
- దుష్కరం కృతవాన్ రామో హీనో యదనయా ప్రభుః |
 ధారయ త్యాత్మనో దేహం న శోకే నావసీదతి || 53
- దుష్కరం కురుతే రామో య ఇమాం మత్తకాశినీమ్ |
 సీతాం వినా మహాబాహు ర్ముహూర్త మపి జీవతి || 54
- ఏవం సీతా తదా దృష్ట్వా హృష్టః పవనసంభవః |
 జగామ మనసా రామం ప్రశశంస చ తం ప్రభుమ్ || 55

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే వాల్మీకీయే చతుర్వింశత్యహస్రికాయాం సంహితాయామ్ శ్రీమత్సుందరకాండే పంచదశస్కర్లః